

# SPIS TREŚCI

|             |   |
|-------------|---|
| Wstęp ..... | 9 |
|-------------|---|

## Część pierwsza LITERATURA W KRAJU

|                                                          |     |
|----------------------------------------------------------|-----|
| I. Okupanci .....                                        | 15  |
| II. Życie kulturalne pod okupacją .....                  | 21  |
| 1. Generalne Gubernatorstwo .....                        | 21  |
| A. Polityka kulturalna III Rzeszy .....                  | 21  |
| B. Sytuacja pisarzy .....                                | 25  |
| C. Życie kulturalne i umysłowe .....                     | 32  |
| D. Wieś tworząca .....                                   | 38  |
| 2. Ziemie wcielone do Rzeszy .....                       | 41  |
| 3. Lwów .....                                            | 44  |
| 4. Wilno .....                                           | 55  |
| III. Ruch umysłowo-kulturalny w podziemiu .....          | 65  |
| 1. W kręgu inteligencji katolickiej (Unia) .....         | 67  |
| 2. Na okopach prometeizmu („Nurt”) .....                 | 75  |
| 3. Pokolenie dramatyczne („Sztuka i Naród”) .....        | 79  |
| 4. „Panowie intelektualści” .....                        | 85  |
| 5. Wojna i hedonizm („Kuznia” i „Dźwigary”) .....        | 91  |
| 6. Humanizm socjalistyczny („Droga” i „Płomienie”) ..... | 95  |
| 7. Środowiska komunistyczne .....                        | 101 |
| IV. Poezja .....                                         | 103 |
| 1. Wydawnictwa podziemne .....                           | 103 |
| 2. Poeci i wojna .....                                   | 119 |
| 3. Poezja jako ocalenie (Czesław Miłosz) .....           | 125 |
| 4. Pogłosy katastrofizmu .....                           | 133 |
| 5. W kręgu Awangardy Krakowskiej .....                   | 138 |
| A. Przyboś i poeci krakowscy .....                       | 138 |
| B. „Awangarda warszawska” .....                          | 142 |
| 6. Poeci spełnionej apokalipsy .....                     | 147 |
| 7. Poezja walcząca .....                                 | 166 |
| V. Proza .....                                           | 176 |
| 1. Polityka, psychologia i moralistyka .....             | 176 |

|                                                            |            |
|------------------------------------------------------------|------------|
| 2. W okowach tendencji . . . . .                           | 182        |
| 3. W cieniu Wielkiej Gry . . . . .                         | 185        |
| 4. Surrealizm i groteska . . . . .                         | 193        |
| 5. Dylematy wiary . . . . .                                | 198        |
| 6. Diarystyka . . . . .                                    | 202        |
| <b>VI. Dramat . . . . .</b>                                | <b>208</b> |
| 1. Życie teatralne w Generalnej Guberni . . . . .          | 208        |
| 2. Wilno, Białystok, Lwów . . . . .                        | 216        |
| 3. Twórczość dramaturgiczna . . . . .                      | 221        |
| A. Historia i czasy obecne . . . . .                       | 222        |
| B. Między wiarą a zwątpieniem . . . . .                    | 227        |
| C. Kostium antyczny . . . . .                              | 231        |
| D. W nurcie groteski . . . . .                             | 236        |
| E. Ze szkoły Witkacego . . . . .                           | 240        |
| <b>VII. Literatura doświadczeń ekstremalnych . . . . .</b> | <b>245</b> |
| 1. Holocaust . . . . .                                     | 252        |
| 2. Obozy koncentracyjne . . . . .                          | 258        |

## Część druga

### LITERATURA POZA KRAJEM

|                                                                |            |
|----------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Wstęp: Co to znaczy „literatura poza krajem”?</b> . . . . . | <b>265</b> |
| <b>I. Na wojennych szlakach . . . . .</b>                      | <b>269</b> |
| 1. Rumunia i Węgry . . . . .                                   | 269        |
| 2. Francja . . . . .                                           | 278        |
| 3. Wielka Brytania . . . . .                                   | 291        |
| 4. ZSRR . . . . .                                              | 304        |
| 5. Bliski i Środkowy Wschód . . . . .                          | 310        |
| 6. Włochy . . . . .                                            | 321        |
| 7. Stany Zjednoczone . . . . .                                 | 325        |
| 8. Obozy . . . . .                                             | 328        |
| A. Obozy jenieckie . . . . .                                   | 329        |
| B. Obozy dla internowanych . . . . .                           | 333        |
| C. Obozy przejściowe . . . . .                                 | 339        |
| <b>II. Poezja . . . . .</b>                                    | <b>343</b> |
| 1. Skamandryci na wygnaniu . . . . .                           | 343        |
| 2. Patoś i nostalgia . . . . .                                 | 360        |
| 3. Poezja żołnierska . . . . .                                 | 368        |
| A. Poezja 2. Korpusu . . . . .                                 | 369        |
| B. Władysław Broniewski . . . . .                              | 379        |
| C. W obozach . . . . .                                         | 384        |
| D. Kościuszkowcy . . . . .                                     | 387        |
| 4. W stronę awangardy . . . . .                                | 391        |

|                                                         |     |
|---------------------------------------------------------|-----|
| III. Proza . . . . .                                    | 395 |
| 1. Oczami reporterów . . . . .                          | 397 |
| 2. Opowiadania i diarystyka . . . . .                   | 406 |
| 3. Powieść reportażowa . . . . .                        | 411 |
| 4. Na nieludzkiej ziemi . . . . .                       | 413 |
| 5. Kraj i obczyzna w oczach emigrantów . . . . .        | 419 |
| 6. Kraj lat dziecińczych . . . . .                      | 425 |
| 7. Powroty na wieś . . . . .                            | 429 |
| IV. Dramat . . . . .                                    | 434 |
| 1. Teatr poza Polską . . . . .                          | 434 |
| 2. Tematyka współczesna . . . . .                       | 443 |
| 3. Holocaust i obozy . . . . .                          | 449 |
| 4. Wokół historii, sztuki i fantastyki . . . . .        | 453 |
| V. Krytyka literacka i eseistyka . . . . .              | 457 |
| 1. Ksawery Pruszyński . . . . .                         | 457 |
| 2. Tymon Terlecki . . . . .                             | 460 |
| 3. Józef Czapski . . . . .                              | 462 |
| 4. Gustaw Herling-Grudziński . . . . .                  | 465 |
| 5. Jan Bielatowicz . . . . .                            | 469 |
| 6. Adolf Bocheński . . . . .                            | 471 |
| 7. Stanisław Vincenz . . . . .                          | 473 |
| 8. Bolesław Miciński . . . . .                          | 476 |
| 9. Wierzyński i Lechoń . . . . .                        | 478 |
| Zakończenie . . . . .                                   | 483 |
| Wskazówki bibliograficzne . . . . .                     | 489 |
| Indeks osób, pseudonimów oraz tytułów utworów . . . . . | 515 |
| Indeks czasopism . . . . .                              | 568 |
| Spis ilustracji . . . . .                               | 575 |